

	СИЛАБУС навчальної дисципліни «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u> Спеціальність: <u>Е2 Екологія</u> Рік навчання: <u>2-й, семестр 4-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>3 кредити</u> Назва кафедри: <u>Охорони праці та біотехнічних систем в тваринництві</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.т.н., доц. Твердохліб Ігор Вікторович
Контактна інформація лектора (e-mail)	igor@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є обов'язковою компонентою ОПП Екологія.

Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 16 год.; практичні заняття – 14 год., самостійна робота – 60 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації.

Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні даної дисципліни можуть використовуватися знання, отримані з таких дисциплін «Загальні правові засади та академічна доброчесність», «Екологія людини», «Фізика».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Природоохоронне законодавство та екологічне право» та при проходженні виробничої практики.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Людина та її здоров'я є найбільшою цінністю держави, яка докладає чимало зусиль для створення умов безпечної життєдіяльності всього населення України. Дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» встановлює зміст регулювання зв'язків між природою та людиною, та між людиною, машиною та навколишнім середовищем в процесі виробництва.

Освітня компонента «Охорона праці та безпека життєдіяльності» формує знання, уміння, навички та компетенції, необхідні для фахівця з екології.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета навчання – це формування у майбутніх фахівців умінь та компетентностей щодо створення безпечних умов діяльності та життя, опанування принципів гармонійного розвитку особистості та сталого розвитку суспільства, вивчення впливу на людину зовнішніх та внутрішніх факторів у всіх сферах її життєдіяльності

Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у тому, щоб навчити здобувача вищої освіти аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації та покращити організаційно-правову діяльність адміністрації з питань безпеки праці, виявляти умови позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх та внутрішніх факторів, обґрунтовувати оптимальні умови та принципи життя.

Прогнозувати вплив змін параметрів середовища існування на життєдіяльність.

Грамотно діяти під час надзвичайних ситуацій та при наявності небезпечних факторів у повсякденній діяльності.

Аналізувати вплив умов праці на захворювання та травматизм.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов

загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПРН08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів вищої освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Вступ. Безпека праці в галузях сільського господарства	2		4
2	Основні поняття та визначення безпеки життєдіяльності.	2		4
3	Психофізіологічні особливості людини та безпека життєдіяльності.		2	4
4	Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі	2		4
5	Раціональне та здорове харчування.		2	4
6	Захист населення у надзвичайних ситуаціях і ліквідація їх наслідків.	2		4
7	Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини.		2	4
8	Теоретичні основи та правові питання охорони праці.	2		4
9	Навчання, інструктажі та перевірка знань з охорони праці.		2	4
10	Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.	2		4
11	Розслідування та облік нещасних		2	4

	випадків, професійних захворювань на виробництві.			
12	Безпека праці при використанні пестицидів та мінеральних добрив	2		4
13	Правила надання домедичної допомоги.		2	4
14	Електробезпека. Пожежна безпека на підприємствах АПК	2		4
15	Вивчення, вибір та розрахунок потреби засобів індивідуального захисту.		2	4
Разом		16	14	60

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Самостійна робота здобувача вищої освіти організовується шляхом видачі переліку питань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал освітньої компоненти, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

У процесі роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

Види самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Опрацювання питань, що виносяться на самостійне вивчення	30	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, обговорення проблемних питань
2	Підготовка до лекційних та практичних занять (робота з інформаційними джерелами, опрацювання першоджерел)	15	Протягом семестру	Усне та письмове опитування, тестовий контроль, вирішення ситуаційних задач, обговорення проблемних питань

3	Індивідуальне завдання	10	1 раз за семестр	Захист індивідуального завдання, обговорення, виступ з презентацією
4	Підготовка до контрольних заходів	5	2 рази за семестр	Тестування
Разом		60		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Березуцький В.В. та ін. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник. Харків : НТУ ХПІ. 2018. 553 с.
2. Желібо Є.П. Завіруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності. навч. посібник. 8-е вид. Київ. Каравелла. 2018. 264 с.
3. Запорожець О.І. та ін. Безпека життєдіяльності: підручник. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури. 2019. 448 с.
4. Запорожець О.І. та ін. Основи охорони праці : підручник. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 264 с.
5. Омелянов О.М., Спірін А.В., Твердохліб І.В. Практикум з безпеки праці та життєдіяльності: навч. посіб. Вінниця: ВНАУ. 2020. 334 с.
6. Пожарова О.В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса, 2022. 86 с.

Додаткова література

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. Підручник. За ред. М.П. Гандзюка. К. : Каравелла, 2008. 384 с.
2. Геврик Є.О. Охорона праці : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 280 с.
3. Пістун І.П., Стець Р.Є., Трунова І.О. Охорона праці в галузі машинобудування: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2011. 557 с.
4. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: Навч. посібник. Львів : Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.
5. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. За ред. Є.П. Желібо. 6-е вид. К.: Каравела, 2011. 344 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум : Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. 496 с.
7. Пістун І.П., Березовська О.Г., Трунова І.О., Трач А.Ю., Березовський А.П. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навчальний посібник / За ред. І.П. Пістуна. Львів: «Тріада плюс». 2011. 648 с.

8. Рудницький Б.О., Спірін А.В., Омелянов О.М., Твердохліб І.В. Атестація робочих місць – важливий фактор безпеки сільськогосподарського виробництва. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. №2(90). 2015. С. 33-36.*

9. Рудницький Б.О., Спірін А.В., Омелянов О.М., Твердохліб І.В. Оцінка впливу вібрації та шуму на працівників АПК та його профілактика. *Вібрації в техніці та технологіях. №1(81), 2016. С. 62-66.*

10. Спірін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І.В., Борисюк Д.В. Ергономічні аспекти охорони праці в сільському господарстві. *Техніка, енергетика, транспорт АПК. 2022. № 1 (116). С. 41-50.*

11. Спірін А.В., Цуркан О.В., Твердохліб І. В., Борисюк Д.В. Вплив вібрації на ергономічні показники виробничого процесу. *Вібрації в техніці та технологіях. 2023. № 1 (108). С. 45-56.*

12. Твердохліб І.В., Борисюк Д.В., Спірін А.В., Присяжнюк Д.В. Шум як ергономічний фактор виробничого процесу. *Наукові праці ВНТУ. 2023. № 4.*

Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 р. N 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#>

2. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. N 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694>

3. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971. N 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#>

4. Державна служба України з питань праці: веб-сайт. URL: <http://dsp.gov.ua>

5. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник В.В. Сокуренько, О.М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокуренька; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с.

URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/064659a3-311c-4355-b1c4-47647cc9038c/content>

6. Безпека життєдіяльності та охорона праці [Електронний ресурс] : довідник у 2-х ч. Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима та ін.; за заг. ред. Ю. В. Буца. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 179 с.

URL: <https://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=USH.6029508>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та

активності здобувача і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
2	Участь у роботі на практичних заняттях	8
3	Виконання домашніх завдань	7
4	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	7
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
5	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	8
6	Участь у роботі на практичних заняттях	8
7	Виконання домашніх завдань	7
8	Самостійна робота, індивідуальні та групові творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою, дослідницькі проєкти)	7
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та активності здобувача		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів отримав менше 35 балів, то він не допускається до заліку.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.